

קול צופיין

קול צפֿיין נִשְׂאוּ קול יַחֲדוּ יַרְנִינוּ

752

ויהי תשע"ה השיעור השבועי מיסודו של מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל האל-קי הרב **מרדכי אליהו** זצוק"ל

השיעור נמסר ע"י הרה"ג **שמואל אליהו** הרב הראשי של צפת

גאולה שלישית – אין לה הפסק

אומנם הזכרנו שמלחמה עולמית היא דרך לגאולה, ולכן נקדיש את ראשית הדברים. ואולם בהמשך נדבר על כך שהגאולה היא סופית, ואין אחריה גלות נוספת.

בשביעית מלחמות, במוצאי שביעית דוד בא

הגמרא (מגילה י"ז ע"ב) אומרת כי הסיבה לכך שקבעו ברכת "גואל ישראל" בברכה השביעית של תפילת "ח היא כי חכמנו אמרו "בשביעית מלחמות, במוצאי שביעית בן דוד בא". הברכה הזאת מיוחדת למלחמות שקודם הגאולה. כיוון ש"מלחמה נמי, אתחלתא דגאולה היא" (עיין רש"י שם).

כיוון שכך, הברכה נאמרת באופן של בקשה על העוני ועל הריב שכרוך בתהליך הגאולה. "ראה נא בענינו וריבה ריבנו". וכן בקשה שתהליך הגאולה לא ימשך זמן רב מדי: "ומהר לגאלנו גאולה שלמה למען שקוד". בימינו אנו מבינים היטב כלפי מיה הדברים אמורים.

מלך פרס מתגרה במלך ערביא, והולך מלך ערביא לאדום

מרן הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל היה רגיל להזכיר את המדרש הזה, כדי שנבין מה עניין המלחמות שאנו רואים בעולם סביבנו, במיוחד מה שמוזכר במדרש: "מלך פרס מתגרה במלך ערביא, והולך מלך ערביא לאדום ליטול עצה מהם. וחוזר מלך פרס ומחריב את כל העולם כולו. וכל אומות העולם מתרעשים ומתבהלים ונופלים על פניהם ויאחזו אותם צירים כצירי יולדה. וישראל מתרעשים ומתבהלים ואומרים להיכן נלך".

כשרואים את הרפיסות של מלכי המערב (אדום) מול תוכניות הגרעין של פרס, שמייצרת כלי נשק שביכולתם להחריב את העולם, מבינים שהמלחמות הללו עלולות להטיל בהלה. אבל באמת אנו רואים כבר שנים איך המלחמות העקובות מדם שלהם עם עירק, והתמיכה שלהם במלחמות בסוריה בינם לבין הערבים, רק מסייעות לעם ישראל.

את דברי המדרש אפשר להבין גם במבט לאחור. לראות איך המלחמות שעברו עלינו ועל העולם הביאו גאולה לישראל, מימי בית ראשון ועד ימינו אלה.

מלחמה נמי, אתחלתא דגאולה היא

ניצחונות בדרך לאחרית הימים

בפרשתנו, פרשת "ויחי", אומר יעקב לבניו: "האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" (בראשית מט). יעקב בברכותיו לא מזכיר במפורש את אחרית הימים, "בקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה" (רש"י), ואולם הוא מברך חמישה מבניו ביכולת להילחם נכון, חזק טוב. ליהודה הוא אומר: "ידך בערף אביך". לדן: "יהי-דן נחש עלי דרך, שפיסן עלי ארץ הנשף עקבי-סוס, ויפל רכבו אחר". לגד, גדוד וגדודנו והוא יגד עקב" (עיין רש"י ותרגום). ליוסף: "ותשב באיתן קשתו ויפא זרעי דיו". לבנימין: "בנימין זאב יטרף, בבקר יאכל עד ולערב יחלק שלל".

כל זה הוא בגלל שיעקב יודע מניסיונו שמלחמה היא "אתחלתא דגאולה" (מגילה י"ז ע"ב). הדרך לאחרית הימים עוברת בניצחונות צבאיים. לא נכנסו ישראל לארץ עד שלא נלחם משה רבנו בסיחון ועוג. עד שלא נלחם יהושע בן-נון ב-31 מלכים. לא נוסדה מלוכות בית דוד ולא הוקם בית המקדש אלא בעקבות מלחמותיו של דוד. ואף שתכלית העולם היא השלום, הדרך להגיע אליו היא בניצחונות במלחמה.

מלחמה בדרך לאורו של משיח

על הקשר בין מלחמות לבין אורו של משיח ניתן ללמוד מהמדרש, שגם מרן הרב אליהו זצוק"ל וגם האדמו"ר מחב"ד זיע"א נהגו להזכירו פעמים הרבה: "אמר רבי יצחק: שנה שמלך המשיח נגלה בו, כל מלכי האומות העולם מתגרים זה בזה... וישראל מתרעשים ומתבהלים ואומרים להיכן נלך ולהיכן נבוא. ואומר להם (הקב"ה לישראל): בניי אל תתייראו. כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם, מפני מה אתם מתייראים, אל תיראו, הגיע זמן גאולתכם".

ממשיך המדרש ואומר: "ולא כגאולה ראשונה כך גאולה אחרונה, כי גאולה ראשונה היה לכם צער ושיעבוד מלכיות אחריה. אבל גאולה אחרונה אין לכם צער ושיעבוד מלכיות אחריה" (פסיקתא רבתי לו. ילקוט שמעוני ישעיהו -

חורבן בית ראשון – סדר עולמי חדש

חורבן הבית הראשון היה מלווה במלחמת עולם. כך מתאר ירמיהו הנביא, ביחד עם חורבן ירושלים, את חורבן מצרים ופלישתים, עילם ואדום, עמון ומואב, דמשק וחצור, קדר והעמים האחרים. ירמיהו כואב את שפך הדם הגדול. "הוי תרב לה' עד אנה לא תשקטי האספי אל תערף הרגעי ודמני". ירמיהו מבין שאלוקים עושה פה סדר עולמי חדש. סוג של מבול שמתהר את העולם מהשחיתות שפשתה בו. ואז הוא אומר לחרב: "איך תשקטי? וה' צנה לה אלא אשקלון, וגל חוף הים שם ועדה" (מז). נבוכדנצר נבחר להיות החרב ביד אלוקים שמבצעת את המלאכה: "מפץ אתה לי, כלי מלקמה. ונפצתי כך גוים והשחתי כך ממלכות. ונפצתי כך סוס ורכבו ונפצתי כך רכב ורכבו".

רשע שהשעה משחקת לו

נבוכדנצר היה באותה שעה בגדר "רשע שהשעה משחקת לו". הגמרא אומרת שלא מתגרים ברשע כזה: "אמר רבי יצחק, אם ראית רשע שהשעה משחקת לו, אל תתגרה בו, שצנאמר (תהלים י) 'יחילו דרכו בכל עת', ולא עוד אלא שאזכה בדיו, שצנאמר: 'מרום משפטיו מנגדו'. ולא עוד אלא שרואזה בצריו, שצנאמר, (תהלים י) 'כל צוריו יפוח בהם'" (ברכות ו ע"א). כל זאת בגלל שכנראה יש לו שליחות משמים.

מסביר הרב קוק זצ"ל ב"עין איה": "דיש מקום לומר שיש תיקון עולם בהצלחתו, כיון שפסקו לו גדולה והצלחה מהשמים הרי יש דבר טוב שעל כרחך יצא מהצלחתו, על כן אין ראוי לעמוד נגד הצלחתו אפילו להדאיבו בתגרא" (לצערנו במריבה). כך היה נבוכדנצר באותה שעה, ולכן הקב"ה סייע לכבוש את העולם (הגיגה יג ע"ב) כדרך שסייע לאלכסנדר מוקדון (יומא סט ע"א).

מלחמה עולמית בדרך להקמת הבית השני

גם הקמת הבית השני באה בעקבות מלחמה עולמית. המלחמה התחילה במשחה בלשאצר, כמבואר בספר דניאל (ה). כטוב לב בלשאצר ביין אמר: "להתייה למאני דהבא וקספא די הנפק נבוכדנצר אבויה מן היכלא די בירושלם וישתון בהון מלפא ורבבנהיה שגלתה ולחנתה". בשעה זו עולה כעס לפני ה' על בבל, ויד כותבת על הקיר: "מנא מנא תקל ופרסין". מביאים את דניאל והוא מסביר להם שנגמרה מלכות בבל.

באותו לילה מתחילה מדי במלחמה וכובשת את בבל ואת כל המדינות שתחת ידה. "בה בליקיא קטיל בלאשצר מלפא כשדא". באותו לילה נהרג בלשאצר מלך הכשדים, ודריווש מלך המדיים מקבל מלכות על 120 מדינות. "שפר גדם דריווש והקים על מלכותא לאחשדרפניא מאה ועשרין די להון בכל מלכותא". מסתבר שבאותה שעה שכבשו המדיים את בבל, הם כבשו כמעט את כל העולם. למה "כמעט"? כי הם כבשו 120 מדינות ולא 127.

מכריזים בזאת על בניין הבית השני

מלחמת עולם זו הביאה ברכה רבה לישראל. מיד אחריה עולה למלוך כורש במקום דריווש: "ובשנת אחת לכוורש מלפא פרס לכלות דבר ה' מפי ירמיה העיר ה' את רוח פרש מלפא פרס ועבר קול בכל מלכותו וגם במכתב לאמר: פה אמר פרש מלפא פרס כל ממלכות הארץ נתן לי ה' אלוקי השמים והוא פקד עלי לבנות לו בית בירושלם אשר ביהודה: מי בכם מנפל עמו יהי אלקיו עמו ועל לירושלם אשר ביהודה ויבן את בית ה' אלוקי ישראל הוא האלקים אשר בירושלם" (עזרא א, וראה מגילה יב ע"א).

מלחמת עולם בדרך לבית יהודי לעם ישראל בארצו

גם בדורנו רואים בדיעבד כיצד המלחמות האיצו את תהליך הגאולה. לפני מאה שנים ויותר היו פרעות קשות באירופה וברוסיה כנגד יהודים.

ניצחון
הנאצים
במזרח
התיכון
פירושו חורבן
שלישי של
היישוב
בארצנו
הקדושה, ועל
חורבן שלישי
כזה לא
ניבאו
נביאינו,
נביאי
החירות"

כתוצאה מפרעות אלו היגרו מיליוני יהודים מאירופה וברוסיה למדינות אחרות. הגירה שהצילה אותם מהשואה העתידה.

ואולם בהגירה הזאת שני מיליוני יהודים היגרו לארצות-הברית, עוד כחצי מיליון יהודים היגרו לשאר המדינות, ורק חמישים אלף יהודים, פחות מ-3% מהמהגרים, עלו לארץ ישראל. המגמה הזאת השתנתה בעקבות מלחמת העולם הראשונה.

במלחמת העולם הראשונה נכבשה ארץ ישראל על-ידי האנגלים מהטורקים. האנגלים היו מחויבים במידת מה להצהרת בלפור ואפשרו ליהודים להתפתח בארץ ישראל קצת יותר בנקל מהטורקים. הם התחייבו להקים בית יהודי לעם ישראל בארץ ישראל. לצורך זה הם קיבלו מנדט מחבר הלאומיים להקים מדינה יהודית בעבר הירדן המזרחי והמערבי גם יחד.

בעקבות הכיבוש האנגלי מגיעים 30% מהמהגרים היהודים לארץ ישראל, לעומת 3% בלבד שהגיעו קודם המלחמה. הקימו בה יותר יישובים. התחזקו צבאית. מסתבר שהמלחמה העולמית הראשונה קידמה מאוד את תהליך הגאולה של ישראל. זה מה שאמרה הגמרא: "מלקמה נמי אתחלתא דגאולה היא".

גם בשלטונם של הבריטים היה מקום רב להתפלל "ראה נא בענינו וריבה ריבנו". עם כל "טובתם" של האנגלים, הם בגדו בשליחותם הבינלאומית, קרעו חצי מארץ ישראל והקימו בה את מדינת ירדן. הם גזרו המצמצמות ואוסרות עליות יהודים ורכישת קרקעות בידי יהודים. ואולם למרות כל זאת העלייה וההתיישבות התחזקו מאוד.

בעל מלחמות, זורע צדקות, מצמיח ישועות, בורא רפואות

גם מלחמת העולם השנייה, עם כל נוראותיה, המשיכה את המגמה של חיזוק העלייה וההתיישבות בארץ ישראל. המלחמה הזאת זעועה את העולם בחריפותה והביאה להקמת מדינת ישראל. זה שאנו אומרים בתפילה: "בעל מלקמות, זורע צדקות, מצמיח ישועות, בורא רפואות". במלחמה נזרעת הצדקה. מננה צומחת הישועה, ואחר כך צריך רפואה גדולה.

אחרי מלחמה היה צורך לברוא רפואות מיוחדות. "בורא רפואות". הקב"ה בורא רפואה חדשה לכאבים הקשים של הגאולה, כאבים קשים מאוד. כך כתוב בתהילים: "בונה ירושלם ה' נדחי ישראל ונגס: הרפא לשבועי לב וקחבש לעצבותם" (תהילים קמז).

עצמאות בשישה ימים

גם המלחמות בקום המדינה הצעידו אותנו קדימה. לפני מלחמת העצמאות לא הסכימו אויבינו להקמת המדינה בגבולות החלוקה ופתחו במלחמה שבה לא היה לנו סיכוי. "לולי ה' שהיה לנו". בעקבות מלחמת ששת הימים, בשנת תשכ"ז, התרחבו מאוד גבולותינו וכבשנו את חצי ארץ ישראל המערבית.

גם חצי המדינה הזאת הייתה לרועץ בעיני מדינות ערב. מצרים, ירדן וסוריה, בגיבוי שבע מדינות ערב נוספות, קמו עלינו לכלותינו. הם הכריזו קבל עם ועולם כי הם פותחים במלחמה שמטרתה לזרוק את כל היהודים לים.

בודדים אולי נתנהלו וברחו מישראל. אבל רוב רובם של היהודים היושבים במדינת ישראל הרגישו, אם לא שמעו במפורש את הכרזת ה': "בניי אל תתייראו. כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם. מפני מה אתם מתייראים? אל תיראו, הגיע זמן גאולתכם".

במלחמה זו שחררנו את שכס, את חברון ואת ירושלים. ניצחנו את כל אויבינו בשישה ימים. חצי המדינה שהייתה לנו בתש"ח התרחבה לכל

יהודה ושומרון. נכנסנו למערת המכפלה. השמדנו את צבאות אויבנו וגרשנו אותם מאדמות אבותינו. ממש מתקיים בנו: "בני. כל מה שעשיתי - לא עשיתי אלא בשבילכם".

הארי טרומן בתפקיד כורש

בצעירותו היה חבר הכנסת הרב שלמה לורנץ בביקור בארצות-הברית, שם נפגש עם הנשיא הארי טרומן בעיר מגוריו קנוס סיטי. בשיחה בין השניים, סיפר הנשיא לחבר הכנסת הצעיר כי כשהייתה הצבעה באו"ם על ההמת מדינת ישראל, הוא התייעץ עם יועציו האם להצביע בעד הקמת מדינת ישראל והם אמרו כי לא כדאי להסתכסך עם כל העולם הערבי בשביל ההצבעה הזאת. לדעתם לא היה סיכוי למדינת ישראל הצעירה להתקיים מול מדינות ערב. הערבים מנו בשנים ההן כ-40 מיליון איש. לרשותם עמדו שבעה צבאות בעלי מטוסים, טנקים ותותחים. מדינת ישראל, לעומת זאת, מנתה רק 600 אלף נפש, ללא צבא סדיר, ללא מטוס אחד, ללא תותח אחד, רק כמה דווידקות, כמה מאות רובים ושני טנקים ש"נלקחו" מהצבא הבריטי.

המשיך לספר הארי טרומן: "כשהייתי ילד היה נוהג אבי לקרוא אתי מן התנ"ך בכל יום ראשון, וכאשר קראנו על אודות כורש, מלך פרס, שנתן ליהודים רשות לחזור לארץ יהודה ולבנות את בית המקדש בירושלים, חשבתי לעצמי, יום יבוא ואהיה נשיא ארה"ב באמריקה, כפי חלומי של כל ילד באמריקה, ואעשה גם אני כמו המלך כורש בזמנו".

טרומן הוסיף, כי כאשר הגיע אליו חיים וייצמן, לימים נשיא המדינה, ובידו מתנה ספר תורה, וביקש שייתן הוראה לשגריר ארה"ב באו"ם לתמוך בהקמת מדינת ישראל, הוא נזכר באותו "חלום ילדות" ונענה לבקשתו של וייצמן. טרומן הוסיף ואמר לח"כ דאז הרב שלמה לורנץ, כי רק הוא וסטאלין (נשיא ברית-המועצות דאז) יודעים מהן הסכנות המאיימות על העולם: "אני מאמין שכשם שבעבר, לפני כשלושת אלפי שנה, אתם היהודים הצלתם את האנושות ע"י התורה שלכם, כך אני מאמין ומצפה שגם בזמן הזה, העם היהודי יצליח להאיר ולרפא את הלבבות האכזריים שבתקופתנו ותצילו את העולם מחורבן מוחלט".

צריך לזכור כי בתקופה ההיא פנו אליו חברי "ברית שלום", פרופסורים מהאקדמיה בישראל, וביקשו מהממשל וממנו לא לשלוח למדינת ישראל נשק ותרומות שנסאפו עברה. שלא ישתמשו בהם חלילה כנגד הערבים תושבי הארץ. הנשיא הארי טרומן בו לדבריהם והורה להעביר את התרומות שאספו יהודי ארצות-הברית ולאפשר ליהודים לרכוש נשק להגנתם.

על המילים: "וְהִבִּיאָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִרְשׁוּ אֲבוֹתֶיךָ וְיִרְשׁוּהָ וְהִיטִבְךָ וְהִרְבֵּךְ מֵאֲבוֹתֶיךָ" שואלת הגמרא בירושלמי (שביעית טז ע"א): במה אנתנו טובים מאבותינו? על כך משיבה הגמרא: "אבותיך אע"פ שנגאלו חזרו ונשתעבדו. אבל אתם משאתם נגאלים עוד אין אתם משתעבדין".

וְנִטְעַתִּים עַל אֲדָמָתָם וְלֹא יִנְתְּשׁוּ עוֹד מֵעַל אֲדָמָתָם

כן נאמר בנבואת עמוס (ט טו): "וְנִטְעַתִּים עַל אֲדָמָתָם וְלֹא יִנְתְּשׁוּ עוֹד מֵעַל אֲדָמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם אָמַר ה' אֱלֹהֶיךָ". ומפרש המלבי"ם: "מאז היו כעץ הנטוע במקומו, שאי אפשר לעקרו מאדמתו. כן לא ינתשו עוד מעל אדמתם, כי לא ילכו עוד בגלות לעולם" (לשון המלבי"ם).

יִשְׂרָאֵל נוֹשֵׁעַ בְּה' תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים

את נבואת ישעיה (מה יז), "יִשְׂרָאֵל נוֹשֵׁעַ בְּה' תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים, לֹא תִבְשׁוּ וְלֹא תִקְלְמוּ עַד עוֹלָמִי עַד", מסבירים חכמים כי אחרי התשועות שעברו היה שעבוד. אבל התשועה העתידה להיות - אין אחריה שעבוד (מהר"ל, נצח ישראל - פרק מח). על כן היא נקראת: "תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים".

תָּם עֲוֹנָךְ בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהִגְלוֹתְךָ

כך גם לומד רש"י מהפסוק באיכה (ד): "תָּם עֲוֹנָךְ בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהִגְלוֹתְךָ, פֶּקֶד עֲוֹנָךְ בַּת אֲדָוָה גְּלָה עַל חַטָּאתֶיךָ". מסביר רש"י: "תָּם עֲוֹנָךְ בַּת צִיּוֹן - לקית על כל חטאותיך. לא יוסיף להגלותך - מגלות אדום ולהלן עוד" (עיין רד"ק ישעיהו לד א. ספר העיקרים, ד, מב.).

וְשִׁמַּחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים

כן למד המלבי"ם מנבואת ישעיהו (לה, י): "וּפְדוּנֵי ה' יִשְׁבּוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרֶגֶז וְשִׁמַּחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים שְׂשׂוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂגוּ וְנָסוּ יְגוֹן וְנֶאֱנַחָה". המלים "שמחת עולם" רומזות לכך שהגאולה שלנו היא האחרונה, ולא תהיה יותר גלות, אלא גאולה לעולם.

כך גם מסביר המלבי"ם על הפסוק (חבקוק ב, ג): "כִּי עוֹד תִּזוֹן לְפִנְיֶךָ, וְיִפְחַת לְעֵינַי וְלֹא יִבְזֶה, אִם יִתְמַקְּהָ חֶפֶז לּוֹ, כִּי בֹא יֵבֵא לֹא יִתְחַר". וביאר שם המלבי"ם: "אחרי שיגאלו ישראל מבבל - יגלו שוב, אבל אחר כך לא תהיה גלות נוספת, אלא תהיה תשועה עולמית". ובוזה המשיח לא מכוז. שזו גאולה שאין אחריה גלות.

וְהִשְׁלִישִׁית יוֹתֵר בְּה'

כן גם למדו חכמינו מהפסוק בזכריה (יג ח): "וְהָיָה בְּכֹל הָאָרֶץ, נְאֻם ה', פִּי שְׁנַיִם בְּה' יִפְתָּו; וְהִשְׁלִישִׁית יוֹתֵר בְּה'". אומרים חכמינו במדרש: "שני מתישבין בארצם אלא בגאולה שלישית. גאולה ראשונה זו גאולת מצרים, גאולה שניה זו גאולת עזרא, השלישית - אין לה הפסק" (תנחומא שופטים, ט). ילקוט שמעוני זכריה רמז תקפא).

חבלי גאולה כחבלי לידה

עוד אומר הנביא ישעיהו (סו, ח-ט), כי כמו חבלי לידה, כך הקב"ה לא מתחיל גאולה ועוצר באמצע: "מִי שָׁמַע פְּזֹאת מִי רָאָה פְּאֵלָה? הַיּוֹחֵל אָרֶךְ בְּיוֹם אֶחָד? אִם יִלְדָּה גּוֹי פְּעַם אֶחָד? כִּי חֵלָה גַם יִלְדָּה צִיּוֹן אֶת בְּנֵיהָ: הֲאֵנִי אֲשַׁבֵּר וְלֹא אוֹלֵיד יֵאמַר ה' אִם אֵנִי הַמּוֹלִיד וְנִעְצַרְתִּי אָמַר אֱלֹהֶיךָ". פרש"י: "האני אביא את האשה על המשבר ולא אפתח רחמה להוציא עוברת? כלומר, שמו אתחיל בדבר ולא אוכל לגמור? והלא אני המוליד את כל היולדות ועכשיו שמא עצרתי? בתמיה".

מלחמת העולם השנייה זעזעה את העולם בחריפותה והביאה להקמת מדינת ישראל. במלחמה נזרעת הצדקה. ממנה צומחת הישועה, ואחר כך צריך רפואה גדולה

משאתם נגאלים - עוד אין אתם משתעבדין

גאולה אחרונה אין לכם צער ושיעבוד מלכיות אחריה

הבאנו לעיל את המדרש בפסיקתא רבתי (פרשה לו) שמבשר לנו: "הגיע זמן גאולתכם". ומסיים המדרש במילים: "ולא כגאולה ראשונה כך גאולה אחרונה, כי גאולה ראשונה היה לכם צער ושיעבוד מלכיות אחריה. אבל גאולה אחרונה אין לכם צער ושיעבוד מלכיות אחריה".

עוד מביא שם המדרש: "שנו רבותינו בשעה שמלך המשיח נגלה בא ועומד על הגג של בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר להם: ענוים הגיע זמן גאולתכם ואם אין אתם מאמינים ראו באורי שזרח עליכם. שנאמר 'קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח'". שני חלקי המדרש הזה נותנים לנו המון כוח להתמודד עם אתגרים שחיים בדור הגאולה מציבים בפנינו.

יקמנו - ונחיה לפניו

את הפסוק: "תִּינְנוּ מִיָּמִים, בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יִקְמְנוּ וְנַחֲיָה לְפָנָיו" (הושע ו ב) פירש הרד"ק: "תִּינְנוּ מִיָּמִים" - זה המאמר הוא על העתיד. ו'מִיָּמִים' - משל לשני גליות גלות מצרים וגלות בבל. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי - משל לגלות הזה השלישי שיקמנו ממנו. וְנַחֲיָה לְפָנָיו - שלא נגלה עוד לעולם ונחיה תמיד לפניו כל ימי עד שלא נחטא עוד" (וראה מצודות דוד שם).

המלכות השלישית אינה פוסקת לעולם

כן מביא הרמב"ן במאמר הגאולה: "ותהא המלכות ההיא השלישית, אינה פוסקת לעולם" (ועיין רמב"ן ויקרא כו, טז ו-מב; דברים כה, מב שאומר כי התורה דיברה רק על שתי גלויות). כן מביא רבינו בחיי (דברים א א): "אין עיקר ישובן של ישראל בא"י בשני המקדשים שעברו, כי אם בגאולה אחרונה שאין אחריה גלות". וכן כתב: "וישראל אין להם שלמות בכל הזמנים כי אם בגאולה אחרונה שאין אחריה גלות".

כשיכלה כוח ישראל - תכלינה כל אלה

בדניאל (יב, ז) נאמר: "וְכָלֹת נִפְץ יָד עִם קֹדֶשׁ, תִּכְלֶינָה כָּל אֱלֹהִים". ופירש שם רש"י: "כשתכלה כח ישראל", שהוא עם הקודש, "תִּכְלֶינָה כָּל אֱלֹהִים". ובגמרא פירש: "כשתכלה תקומתם וחוזק ידיהם, שהייתה נפוצה (מפוזרת) איך ואיך גבורה ותועלת לפשוט אנה ואנה (ללכת מגלות לגלות). ואחר שתכלה גבורתם שיהיו שפלים למאד" - רק אחר כך תכלינה אלו הצרות ויבוא משיח. ומי כמונו בדורנו להבין למה התכוון דניאל בדבריו.

חורבן שלישי לא יהיה

הרה"ג יצחק הלוי הרצוג זצוק"ל היה הרב הראשי לישראל בעת מלחמת העולם השנייה. בשנת תש"א, בשעה שהיה בביקור בארצות-הברית, התקדמו צבאות גרמניה הנאצית בדרכם לארץ ישראל בפיקודו של הפילדמרשל הגרמני אריון רומל, ימ"ש. הצבא הבריטי לא הצליח לעצור אותם בדרכם ונסוג נסיגה אחר נסיגה לכיוון מצרים.

בעת שרצה הרב לחזור לארץ ישראל פנה אליו נשיא ארה"ב דאז, פרנקלין דלנו רוזוולט, ואמר לו כי יש סכנה חמורה לנסוע לארץ ישראל, כיוון שהגרמנים משמידים את כל היהודים שנמצאים בארצות שבהן הם שולטים, וכעת הם בדרכם לכבוש את ארץ ישראל. אם הרב ימצא בארץ ישראל כשיכבשו אותה הגרמנים, הרי הוא הולך לקראת מוות ודאי. אמר הרב הרצוג לנשיא האמריקני: אתם מאמינים בתנ"ך, וגם אנחנו. נביאי התנ"ך ניבאו לנו שני חורבנות, הם היו כבר. חורבן שלישי לא יהיה.

גם הלורד הליפקס, הצייר הבריטי בווישינגטון, שלח אל הרב שליח וביקש ממנו לדחות את חזרתו לארץ ישראל. הוא ידע את מצבם הגרוע של הכוחות הבריטים והודיע לרב הרצוג, שבעקבות התקדמותו של הצבא הגרמני, שוקלים הבריטים לפנות את כל אזרחיהם מהמזרח-התיכון. הוא הציע שאף הרב, בהיותו אזרח בריטי, יישאר בארה"ב. השיב הרב לשליח: "תודיע ללונדון את דעתי הברורה, שאין שום מקום לפחד, כי ניצחון הנאצים במזרח התיכון פירושו חורבן שלישי של היישוב בארצנו הקדושה, ועל חורבן שלישי כזה לא ניבאו נביאינו, נביאי החירות".

עד שחזר הרב הרצוג מארה"ב, הכוחות הגרמניים המשיכו להביס את הצבאות של בעלות הברית במדבר המערבי של צפון אפריקה. הם כבר התחילו לתכנן את מסע הכיבוש, שאמור היה לכלול את כל האגן המזרחי של הים התיכון. הסכנה המוחשית של הכיבוש גרמה לחץ ומועקה נוראית בקרב הציבור היהודי בארץ. הרבנות הראשית גזרה לקיים צום ותפילות, ומקובלים ערכו "תיקונים" מיוחדים ליד קברות הצדיקים.

סיפורים על הרב זצ"ל

ענווים, הגיע זמן גאולתכם

זהו סיפור שהנוגעים בדבר ביקשו לא לגלותו. אך לאחר שלצערנו מו"ר הרב זצ"ל עלה לישיבה של מעלה, כבר יש לנו רשות לספרו.

לפני שנים רבות, כינס חכם ישועה בן שושן שליט"א כמה מקובלים גדולים, ויחד הם הקימו בית-דין. בבית-דין זה הם דנו בענייני גאולה, ולאחר דין ודברים וסנגוריה גדולה על עם ישראל פסקו כי עם ישראל כבר ראוי לקבלת משיח צדקנו.

מו"ר הרב מרדכי אליהו זצ"ל כיהן כדיין באותו בית-דין של אהבת ישראל, שהרי מי מתאים יותר ממנו ללמד סנגוריה כזו על כלל ישראל? בית-דין זה התכנס כמעט מדי שנה, ערך דיונים רציניים, והיה פוסק, שוב ושוב, כי עם ישראל אכן מוכן לגאולה.

בליל ההלוויה של מו"ר הרב זצ"ל, כמה שעות לאחר היוודע הבשורה המרה, ניגש חכם ישועה בן שושן שליט"א אל בני משפחת אליהו וסיפר להם את הסיפור.

בפיו הייתה בקשה אחת: שמו"ר הרב ייטמן עם אותו גזר הדין שפסק בית דינו. בני המשפחה הסכימו לכך, ומי שהסתכל היטב בהלוויה, מבעד לדמעות, יכול היה להבחין שמבין התכריכים מבצבץ קלטר גדוש דפים. היה זה אותו קלטר שבו תייקו הדיינים הצדיקים את דיוניהם ופסיקתם שהגאולה צריכה להגיע.

"קח את זה אתך ותראה לבית-דין של מעלה את הנימוקים שלנו כאן למטה", ביקש חכם ישועה ממו"ר הרב, "תאמר להם שעם ישראל, שעבר את כל גזירות השמד של הגויים ועדיין נשאר יהודי, כבר ראוי! תאמר להם שהגיע זמן הגאולה!".

על רקע האווירה העגומה שמצא הרב הרצוג עם שובו לארץ, הוא הדהים את הציבור כשפרסם את הכרוז הבא: "אני קובע בכל חומר האחריות המוטלת עלי בשעה זו ומצהיר ברבים כי צר ואויב לא יבוא בשערי ארץ ישראל. מקובלים אנו כי לאחר שני החורבנות - חורבן בית ראשון וחורבן בית שני - חורבן שלישי לא יהיה. הדבר ברור לגבי, ואני אומר אותו מתוך אמונה שלמה".

מתוך אותה אמונה של הרב הרצוג זצ"ל, אמונה שמקורה בדברי הנביאים, כפי שראינו לעיל, אנו ממשוכים להתקדם לכיוון הגאולה השלמה. מתוך ביטחון כי הקב"ה מכריז שוב ושוב ואומר לנו: "ענווים, הגיע זמן גאולתכם". אמן ואמן.

תשובה כהלכה

חייס קסרס. האם הרב יכול לפרט את כל ענייני האיסור וההיתר בעניין הסרטים, מסרטים לילדים, כולל אנימציה, ועד סרטים למבוגרים? מה קורה בימינו שחלק גדול מהציבור הדתי חאה סרטים? סרטים לא צנועים או עם מסרים נוצריים אסור. סרטים צנועים למבוגרים ולילדים מותר בכמות מאוד מאוד מועטה, ובתנאי שאין בהם מסרים לא טובים לפי רוח היהדות.

אישה נאלה. יש נעליים שמיועדות לגברים, אך בפועל הרבה נשים נועלות אותן. האם מותר לנשים לקנות כאלה? כן.

סמך שלמה. האם שליח ציבור שלא מכוון להוציא את הציבור ידי חובה מברך ברכות לבטלה? מן הסתם הוא מתכוון. אם הוא לא מכוון להוציא ולא מכוון שתפילתו נדבה - אז הוא מתפלל סתם.

המעוניינים לקבל את העלון במייל או מידע על שיעורים נא לשלוח פרטים במייל harav52@gmail.com או sms 058-5200020 | להזכרת שמות יקירכם בעלון לע"נ / לרפואה / לזיווג - 050-6000417

האחים דויטש
תעשיות טקסטיל
איזור התעשייה קרית מלאכי

קונדיטוריה
האחים עיני
בני ברק. כשרות למהדרין
איכות ועבודה עברית

בית הדין לדיני ממונות
"דרכי הוראה"
בבית המדרש של מרן הראש"ל זצוק"ל
טל. 02-6514399 פקס. 02-6536842

הפצת "קול צופיך"
הפצה שבועית של
עלוני פרשת שבוע
לבתי כנסת
בכל רחבי הארץ
יוסי בן-הדור 03-6106329
B0528908518@gmail.com

שיווק עופות בכשרות מהודרת
עם כל החומרות וההיזורים של
בד"ץ "דרכי הוראה"
מיסוד של חברי מרכזי אליהו וצוק"ל
באשון בו הרחיב יוסף אליהו שליט"א
ובפיקוח בית חיים שלי "דרכי הוראה לרבנים"
טל. 053-6316969 015-995-995